

I N H O U D

Voorwoord	1
Het St. Bernardus Gesticht te Oud Gastel (1901-1959)	2
Bond van Ouderen van Oud Gastel (1949-1984)	10
De ondergrondse van Oud Gastel (1942-1945)	28
Gastelse gouden medaillewinnaar op Olympische Spelen te Antwerpen in 1920. Handboogschutter A. van Merrienboer.	36
Activiteiten Heemkundekring Het Land van Gastel.	40

BESTUURSLEDEN

De heer F. van Merrienboer, Oranje Nassaustraat 29, tel. 2033,
voorzitter.

De heer J. Bonnerman, Angel 33, tel. 1588, secretaris.

De heer E. van Keep, Het Hof 2, tel. 2359, penningmeester.

De Eerwaarde Broeder Cornelius Deckers, Kerkstraat 67A, tel. 1776,
vice-voorzitter.

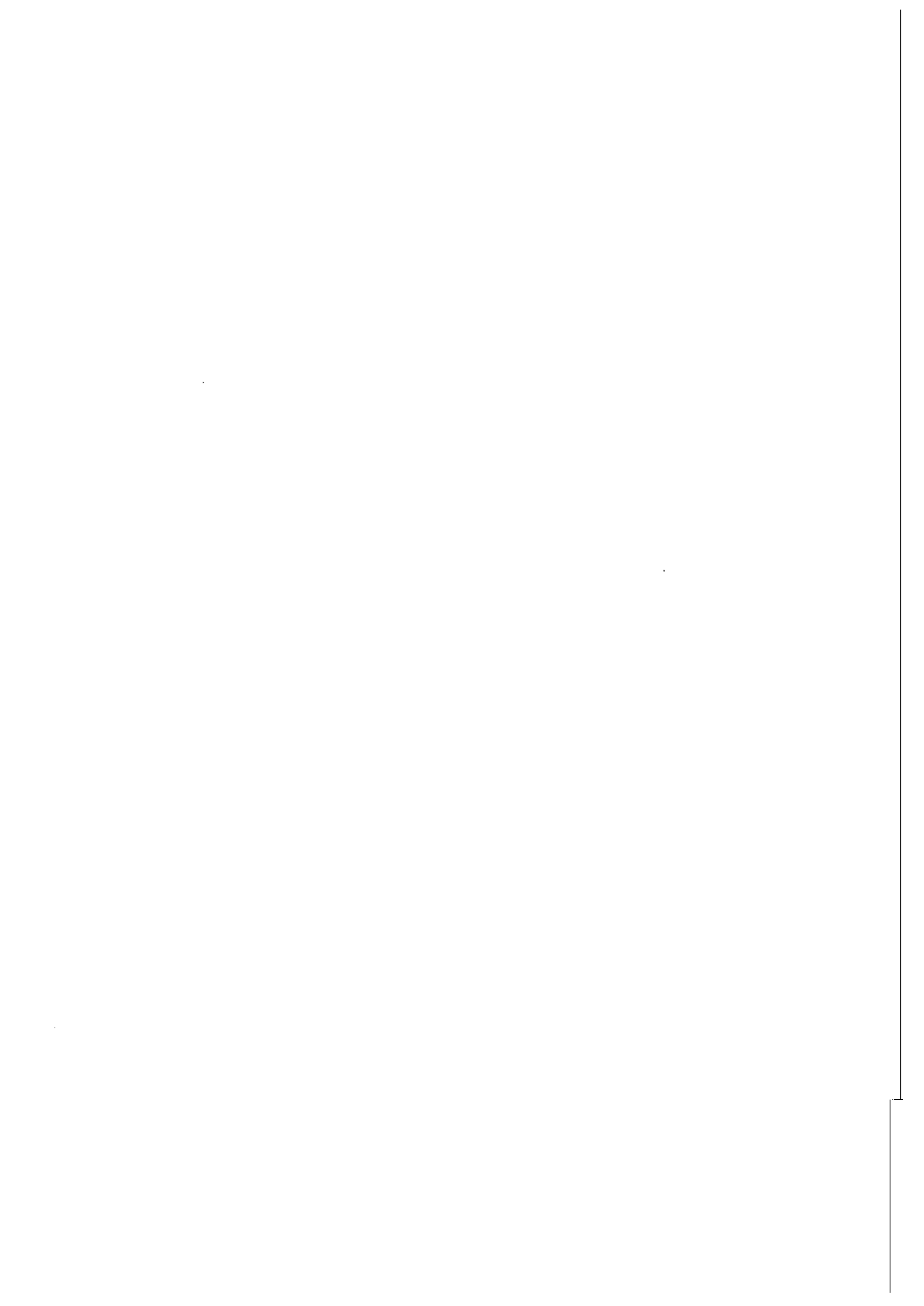
De heer P. Peeters, Van Glymesstraat 16, tel. 1730, 2e secretaris.

De heer J. Aanraad, Steenstraat 4, 2e penningmeester, beheerder
materialen.

Mevrouw L. Melsen-Trimbos, Dorpsstraat 85, tel. 1325, tentoon-'
stellingen.

SECRETARIAAT HEEMKUNDEKRING HET LAND VAN GASTEL

De heer J. Bonnerman, Angel 33, Oud Gastel, tel. 1588.

VOORWOORD

Het verschijnen van dit eerste jaarboek van de Heemkundekring Het Land van Gastel stemt ons tot vreugde. Een lang gekoesterde wens om verder te gaan met het vastleggen van de plaatselijke geschiedenis van Oud Gastel en Stampersgat gaat hiermee in vervulling.

Er is gelukkig al veel bekend en geschreven over onze dorpen. We denken dan vooral het boek van A. Delahaye, gepubliceerd ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan in 1975, "Gastel, Land van Abten en Markiezen".

Verder zijn er de uitgaven het Streekarchivariaat Nassau-Brabant. Ook hebben plaatselijke heemkundigen, zoals Mr. H.P.A.M. Mastboom en wijlen Broeder Theophile Nijman geschreven over het Gastelse verleden.

Er blijven echter nog veel gebeurtenissen te onderzoeken over.

Wij hopen door dit boekje ook meer bekendheid te geven aan U, lezers en lezeressen, over het werk van onze Heemkundekring. Wij hopen, dat daardoor nog meer inwoners zich zullen gaan interesseren voor hun eigen omgeving en woonplaats. Alles wat er nu is, hebben onze voorouders in een lange ontwikkelingsgang door de geschiedenis opgebouwd.

"De liefde tot zijn land is ieder aangeboren" zei een dichter reeds lang geleden.

Ik wens U allen veel leesplezier toe.

F. van Merrienboer, voorzitter.

HET ST. BERNARDUS GESTICHT TE OUD GASTEL (1901-1959)

In het boek de Geschiedenis van de Congregatie van de Penitenten-Recollectinen van Etten, geschreven door zuster M. Annette (1951), is op pagina 177 en 178 een korte geschiedenis van het bovengenoemde zusterklooster te Oud Gastel vermeld.

Op 15 januari 1901 bracht de toenmalige Moeder Overste Xavier Schutjes de eerste zes zusters naar Oud Gastel.

Pastoor R. van Aalst had tevoren door architect P. van Genk een plan laten maken voor de bouw van een zusterhuis met schoollokalen. Aannemer Petrus Bus had naast de kerk het St. Bernardusgesticht reeds gebouwd, nog voor er een overeenkomst was met het moederhuis te Etten. Pastoor van Aalst bleek niet al te royaal te zijn met het tractement voor deze zusters. De eerste steen (zie gevel) werd gelegd door Petronella Blankers.

De eerste zes zusters mogen met ere genoemd worden. Het waren: Sr.(soeur) Philippa Rosing, overste en hoofd der school, Sr. Elze-aria Spuls, handwerkonderwijzeres, Sr. Leocadia Loomans, bewaarschoolzuster, Sr. Joseph van Goch, onderwijzeres, Sr. Wenceslaus van Tetering en Sr. Casimira Karremans voor huishouden, keuken en portierster.

Zij begonnen in januari 1901 met 112 meisjes en jongens in de kleuterschool en 90 meisjes in de eerste en tweede klas. Deze kinderen kwamen van de openbare scholen in de Koelestraat en de Steenstraat, van de heren Vermeulen en Wittenaar.

De St. Bernardusschool werd in april 1901 reeds uitgebreid met klas drie en vier, terwijl in augustus klas vijf en zes de meisjesschool compleet maakten. Daarnaast begonnen de zusters twee klassen avondschool, een bidschool en een Mariacongregatie voor meisjes. Het aantal zusters steeg daardoor tot tien. Ook een leken-onderwijzeres, Mej. Marie Brands, gaf les, overigens zonder salaris te ontvangen!

In het klooster werd inmiddels de kapel verder afgewerkt. Zij lag boven aan de trap, met links een sacristie en rechts een ziekenkamer.

*De Stichteressen (15.1.1901) Van links naar rechts staande:
Sr. Wenceslaus van Tetering, Sr. Elzearea Spuls, Sr. Casimera Karremans.
Zittende: Sr. Joseph van Goch, Sr. Philippa Rosing, Sr. Leocadia Loomans.*

In de kloosterkroniek van het St. Bernardusgesticht van Oud Gastel, bewaard te Etten, is een groot aantal gegevens opgenomen omtrent het komen en gaan der zusters, met daarnaast informatie over de dagelijkse gang van zaken in het klooster.

Zo over de inzegening op 28 januari 1901, waaraan een geweldige storm voorafging. Dit was de duivel zijn werk! Hij wilde de zusters weg hebben en gooide daarom nu de ruiten al stuk!

Ook de kinderen waren in het begin geen lieverdjes! Ze waren wild en ruw. Met St. Thomas (21 december) werden de zusters buiten de klasdeuren gehouden, wat de nodige hilariteit gaf!

In september 1902 ging pastoor van Aalst met emeritaat en werd opgevolgd door pastoor G.A. Damen. Ook mej. Brands vertrok.

De school was al spoedig te klein. Soms zaten er 65 kinderen in een klas voor 48 bestemd!

Er werden aan de bestaande 5 klassen een bewaarschool, twee klaslokalen (beneden) en een congregatiezaal met spreekkamer (boven)

bijgebouwd. De congregatiezaal was tevens naaischool voor zuster Huberta.

Vanzelfsprekend volgden de zusters de afbraak van de oude kerk (1903) en de bouw van de nieuwe kerk (1907) met belangstelling. Het gaf ook de nodige ongemakken! De plavuizen van de oude kerk werden langs de school gelegd als pad.

In 1913 was het aantal zusters gestegen tot 13. In 1918 vertrokken er drie van de eerste zes zusters, wat pastoor Damen later deed verzuchten: "Mijn eerste nonnen waren toch altijd maar de beste". Te voren waren er in 1914, bij het begin van de Eerste Wereldoorlog Belgische vluchtelingen in het klooster geweest. Het waren vijf zusters uit Bornhem (Belgie) met twintig weeskinderen onder leiding van prior Meyers. Ze bleven slechts kort, van 8 tot 28 oktober 1914.

In 1920 werd er weer verbouwd en gewisseld met klaslokalen, kleuterschool en congregatiezaal.

Mei 1942. Van links naar rechts staande: Sr. Suitberta Boom, Sr. Evelina Grift, Sr. Presidia Bastiaansen, Sr. Francina van Es, Sr. Dominique Leyten, Sr. Emmanuel van der Made, Sr. Ansfrida Beek. Zittende: Sr. Eustachia de Jong, Sr. Georgina Balemans, Sr. Marie Joseph Luyks, Sr. Isabelle Neelen, Sr. Theresiana Theuns en Sr. Pierre Verwey

In datzelfde jaar was het eerste sterfgeval onder de zusters hier. In maart 1920 werd zuster Georgine Gussenhoven, hoofd der school, plotseling ziek. Zij overleed in april d.a.v. te Etten, 32 jaar oud. In juli 1922 werd er op de speelplaats het bekende H. Hartbeeld geplaatst.

Op 27 november 1924 sloeg het noodlot weer toe in het klooster. Zuster overste Eligia Beekers overleed aan een longaandoening. Zij werd begraven te Oud Gastel. Haar opvolgster werd Sr. Jeannette Peeters.

Even later gingen de veranderingen en verbouwingen weer verder. Er werd waterleiding aangelegd (1928), de refter werd vergroot en er kwamen nieuwe vloeren in de klassen. Onder overste Sr. Caroline van Wely werd de verbouwing afgewerkt met nieuwe cellen voor de zusters (1939).

Na pastoor Damen (gest. 1935) kwam pastoor Ant. Mouwen (gest. 1942), pastoor Th. Jansen (gest. 1951) en pastoor P. van den Elzen (gest. 1959). De pastoors traden op als geestelijke verzorgers (biechtvaders) van de zusters. Tevens als werkgevers namens het Kerkbestuur

1953. Staande van links naar rechts: Sr. Maria de Mercedes Daas, Sr. Amata Rijswijk, Sr. Stefanie   Sr. Arcenia van Oosterhout, Sr. Francina van Es, Sr. Benedicte de Jong, Sr. Irene van Unen.
Zittend van links naar rechts Sr. Emmanuel van der Made, Sr. Isabelle Neelen, Sr. Prudence Pauwels, Sr. Tharsisia Sluiter en Sr. Marie Paulo van Leeuwen.

September 1958. Staande van links naar rechts: Sr. Theophile Vuuren, Sr. Francina van Es, Sr. Salvina Naanen, Sr. Othilda van Dorst, Sr. Rosia de Waal, Sr. Placida Jochems, Sr. Emerance Dirven en Sr. Estella van Oosterhout. Zittende van links naar rechts: Sr. Emmanuel van der Made, Sr. Bernadette Knipscheer en Sr. Georgine Balemans.

De oorlog 1940-1945 ging ook de zusters niet ongemerkt voorbij. Na het bombardement op de Vacca (melkfabriek) op 10 mei 1940 sliepen de zusters uit voorzorg enkele nachten in de spreekkamer en in het Jeugdhuis. Woensdag 14 mei hadden ze enkele dagen inkwartiering van 200 manschappen Duitsers. Ze lieten een vuile boel achter. Steeds dreigden er gedurende de oorlog nog verdere inkwartieringen. Gelukkig ging dit uiteindelijk niet door. Er kwamen wel drie klassen van de Jongensschool naar de Meisjesschool, eind september 1943. Toen 12 januari 1944 het Moederhuis in Etten ontruimd moest worden, kwamen er in Oud Gastel 22 zusters. Op 14 april 1944 was Etten weer "vrij" en gingen de zusters weer terug. Kort tevoren, n.l. op 21 maart 1944, was er een persoonsbewijscontrole geweest in het klooster, i.v.m. een gezochte jonge vrouw in het bezit van wapens. Het onderzoek had geen verdere gevolgen.

Op 20 juli 1944 waren er enkele lokalen gevorderd voor arbeiders aan de tank-val te Stampersgat. Op 1 september 1944 begon de school weer. Dolle dinsdag 5 september was er vrijaf. Pogingen voor de inrichting van een Duits lazaret gingen niet door.

Toen kwam uiteindelijk de bevrijding. Zondag 29 oktober vertrokken de Duitsers. Maandag 30 oktober om half twee kwamen de eerste Engelsen. Er kwam Engelse inkwartiering in het klooster, maar dit werd niet als een bezwaar gevoeld, aldus de kroniekschrijfster!

De laatste inkwartiering was van de Amerikaanse soldaten van 6 februari tot 4 juni 1945.

De bevrijding van Oud Gastel werd uitbundig meegevierd, met een optocht van 96 wagens!

In 1946 werd er weer verder verbouwd. De regenput (nog steeds in gebruik) werd nagezien en verbeterd. De goten van de kerk zorgden voor voldoende aanvoer. De kapel moest nodig geschilderd, maar daar had de pastoor geen geld meer voor.

Op 29 juni werd het zilveren professiefeest gevierd van de bekende zuster Emmanuel. Zij heeft honderden meisjes voorbereid op hun eerste H. Communie. In 1953 was zij 25 jaar in Oud Gastel en stond zij 25 jaar voor de eerste klas. Haar wereldlijke naam was Maria A.C. van der Made uit Galder.

Op 8 december 1949 werd er weer gefeest en wel voor zuster Isabelle Neelen, hoofd der school.

In 1950 moet vermeld worden de brand in het papierhok (schade f 30,--). Tevens gingen er kinderen op reis naar Meerselse Dreef en naar Bouvigne onder leiding van leken-onderwijzeressen, juffrouw Akkermans en juffrouw Visser.

Op 15 januari 1951 werd het 50-jarig bestaan uitbundig gevierd.

In 1951 werden er twee nieuwe lokalen voor het V.G.L.O. gebouwd, de speelplaats werd vergroot en het portiek verplaatst. In 1952 werd de Congregatiezaal weer eens verbouwd. In 1955 werd tot slot de nieuwe V.G.L.O.-school voltooid. De naaischool werd in 1956 opgeheven wegens gebrek aan leerlingen. Zij werd als kleuterschool in gebruik genomen.

Een grote gebeurtenis was het inhalen van het Fatima-beeld in Gastel in 1956. De zusters mochten met de parochianen het beeld afhalen op de Stoof. Zij deden voor dit doel 5 boetetochten te voet van Gastel naar Etten en terug.

Kapel St. Bernardus Gesticht 1950.

We naderen nu met rasse schreden het einde van het klooster te Oud Gastel.

In 1957 vertrekt Sr. Isabelle Neelen, hoofd der school, ziek naar Etten terug. Sr. Bernadette Marie Knipscheer volgende haar in deze functie op. Ook overste Marie Ange Smet vertrekt naar elders. Bovengenoemde zuster Bernadette Marie wordt tevens overste, de laatste. In januari 1959 brengt moeder overste Annette Verbeeten uit Etten het bericht van opheffing en sluiting van het klooster

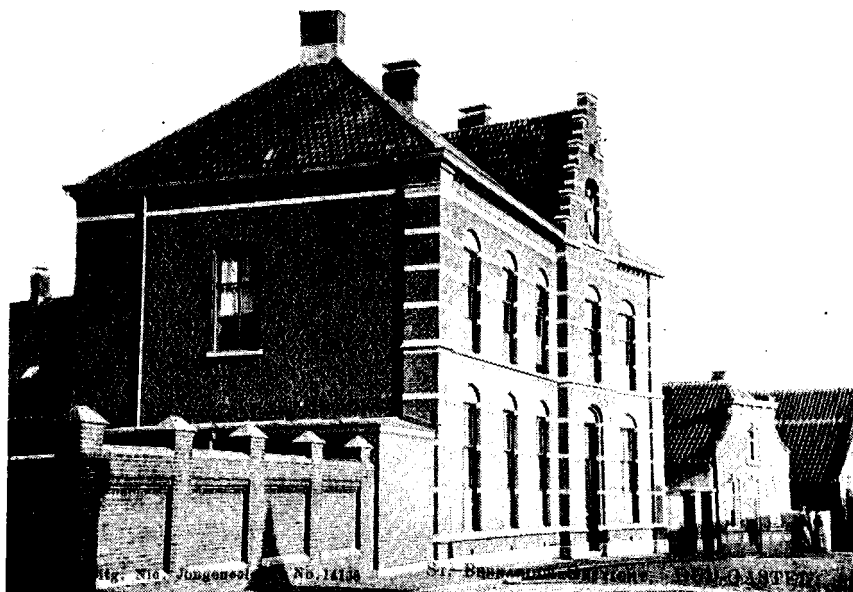
per 1 augustus 1959. Het Brabants Nieuwsblad brengt het definitieve bericht op 7 juli.

Veel ouders (vooral van de kleuterschoolkinderen) vinden het erg. Op 30 juli nemen het dorp en de parochie afscheid. Op 31 juli de kinderen. Op 4 augustus komt de verhuishwagen voor, die de spullen naar Etten zal verhuizen.

De kroniekschrijfster vermeldt, dat de zusters op dezelfde dag 's avonds om 6 uur de B.B.A.-bus nemen naar Etten en daar om 7 uur arriveren: "Blij, dat het zover was, na al de emoties van de laatste weken".

Dat is nu precies 25 jaar geleden.

F. van Merrienboer, augustus 1984.

St. Bernardus Gesticht Oud-Gaste2

BOND VAN OUDEREN VAN OUD GASTEL

Omdat de aantekeningen en notulen van de secretarissen van de Bond pas beginnen eind 1954, moest ik om de oprichting van de Bond te vinden andere bronnen aanboren.

In ons Gemeente-archief was het al iets beter: eind 1952 vind ik de eerste brief van de Bond aan de Gemeente. Maar we weten, dat onze plaatselijke vereniging al is opgericht in 1949. In ons eigen archief bevindt zich nl. een briefje van de Diocesane Bond, gericht aan de toenmalige secretaris Verpaalen, van 17 maart 1960. En daarin staat o.m. dat

1. de heer M. Ahsman onze Kringleider is;
2. de Diocesane Bond is opgericht op 9 december 1948 en
3. de eerste Bondsraadsvergadering gehouden werd op 28 september 1949.

En op deze vergadering in Breda was onze Gastelse afdeling al vertegenwoordigd door de heer C. Lips. Hij werd zelfs gekozen in het Hoofdbestuur. Het oprichtingsjaar is dus 1949. Maar de juiste datum is niet bekend.

De eerste berichten van onze Bond vond ik in Het Brabants Nieuwsblad. Reeds op 18 januari 1949 een bericht onder de kop: "R.K. Bond van Ouden van dagen": "in onze plaats is men voornemens over te gaan tot het oprichten van een afdeling van de R.K. Bond van Ouden van dagen. In verband hiermede worden alle ouden van dagen uitgenodigd ter vergadering in het Patronaat op woensdag 19 januari a.s. des middags om half drie".

En dat is het! Er volgde geen verslag van die bijeenkomst, ook niet in de krant. Toch kunnen we van de veronderstelling uitgaan, dat op deze eerste bijeenkomst een voorlopig Bestuur is gevormd.

En de eerste activiteit, in de krant vermeld, vindt plaats op woensdag 15 juni d.a.v. en er staat: "Zowel mannen als vrouwen komen des namiddags ter vergadering bijeen en de komende reis van de ouden van dagen zal besproken en toegelicht worden". En ze wilden naar Antwerpen!

Van deze bijeenkomst staat wel een verslag in de krant. Ze werd gehouden in "De drie snoecken" en bij de opening deelde de eerste voorzitter al mede, dat hij om gezondheidsredenen ontslag nam als zodanig. En bij akklamatie werd de heer P. Verholen tot voorzitter gekozen

Ook was op deze vergadering aanwezig Het comité, dat de reis voor de OVD (= Ouden van dagen) organiseerde. En inderdaad werd besloten om op reis te gaan, doch naar Rotterdam en dus niet Antwerpen. De oudjes waren vol lof over dit voorstel. Ik herhaal letterlijk de tekst, zoals die in de krant stond, met de termen "ouden van dagen" en "oudjes": Want zo was de mentaliteit van die dagen nog. Het waren oude, dus afgeleefde mensjes en die mochten nog wel wat hebben: een reisje, een snoepje enz. Die antieke opvatting heerste toen nog alom in ons land.

Het reeds genoemde reiskomitee was tevoren in Hotel Loos als volgt samengesteld:

C. Melsen, voorzitter; L. Vrolijk, secretaris; G. Hurxkens, penningmeester en leden P. Verholen en A. van Gils.

In diezelfde week werd aan onze OVD een gratis filmvoorstelling aangeboden in het ROVO theater (Roosendaal en Vrolijk). Ook werd nog een gezellig winterfeestje in het vooruitzicht gesteld.

Zo begon het ongeveer.

Maar waarom moest er een Bond komen? Een reiscomitee kon toch voldoende zijn. Nee, er werd méér verwacht voor de oude en gepensioneerde mens en dat werd in heel Nederland als zodanig gevoeld.

Dat bleek heel duidelijk uit een artikel in het Brabants Nieuwsblad van 22 maart 1949 onder de kop: "Ouden van dagen in een katholieke bond. Zowel in Breda als Bergen op Zoom en Steenbergem zijn de bejaarden al katholiek georganiseerd. In Roosendaal, Wouw, Ossendrecht, Oud Gastel en andere plaatsen wordt door de KAB bestuurders daaraan gewerkt of men begint er binnenkort mee."

Het doel van de Bond was het behartigen van de belangen van de OVD in ruime zin. De Noodwet Ouderdomsvoorziening zou geen noodwet blijven en als daarover beslissingen werden genomen, wilden de OVD daarover meespreken, geruggesteund door de machtige KAB. Aan het eind van dit artikel werd nog gezegd: "tenslotte is hun verlangen naar een zo prettig mogelijke levensavond". De meest belangrijke zaken voor de gelovige bejaarde staan op het spel en moesten worden

geregeld. Immers, na de vreselijke oorlogsjaren moest Nederland worden heropgebouwd en niet alleen huizen, maar ook een sociaal stelsel, een menswaardig bestaan diende te worden aangeboden. En dat ook voor de oudere mens, de gepensioneerde, soms zonder pensioen. . .

In 1948 was er een betoging in Breda en daar liepen o.m. oudere mensen mee, die ook hun eisen stelden aan de maatschappij. Maar ook zij liepen achter een rode vlag! De toenmalige Bisschop van Breda, Mgr. Hopmans, schrok daar zo van, dat hij hem bekende figuren uit Breda bij elkaar riep om toch zeker ook een katholieke Bond van OVD op te richten,

De Voorzitter van de nieuwe Bond werd toen al gauw de Voorzitter van de Diocesane KAB, de heer Steinmetz, een strijdvaardig en prominent figuur. En hij richtte dus met nog enkele anderen de Diocesane Bond voor OVD op. En zo stond dus de ervaren KAB achter de Bond van OVD.

En zo is ook hier in Oud Gastel kennelijk de Bond vanuit de plaatselijke KAB opgericht. De eerste Bestuurders kwamen uit die kringen. En wie was nou dat eerste Bestuur? We hebben al gezien, dat op 15 juni 1949 P. Verhopen de nieuwe voorzitter werd. Maar hoe heette de eerste? Op papier is dit nergens te vinden, ook niet in de krant. Enkele van onze oudste leden noemen de namen van Jan van Rijsbergen, Roosendaalse Baan en Hendrik van Bavel. Medebestuurders werden C. Lips als penningmeester en Jacq. Voorbraak als secretaris. Geestelijk adviseur werd Kapelaan Kloeg.

Een verslag van die eerste georganiseerde reis stond op 20 juni 1949 in de krant. De reis werd gemaakt met 7 autobussen en 3 luxe wagens en er gingen ongeveer 250 "oudjes" mee. Het was een onvergetelijke dag geworden.

Ook van de Diocesane Bond stond een verslag van de eerste algemene jaarvergadering in de krant op 29 september 1949. Voorzitter werd inderdaad de heer Steinmetz en ook de heer C. Lips kwam in het Hoofdbestuur. Op die vergadering waren vertegenwoordigers van: Breda, Halsteren, Steenberg, Klundert, Oud Gastel, Oudenbosch, Bergen op Zoom en Fijnaart. Er waren toen 1000 leden.

Onze eigen plaatselijke Bond hield op 18 oktober 1949 een algemene ledenvergadering in Place de Meir. Hierop verscheen als spreker de

heer Steinmetz. Uitgenodigd werden leden en niet-leden. Het was dus tevens een propagandavergadering.

De eerstvolgende jaarvergadering werd gehouden op 19 januari 1950 in cafe De drie snoecken, Wed. van Merrienboer.

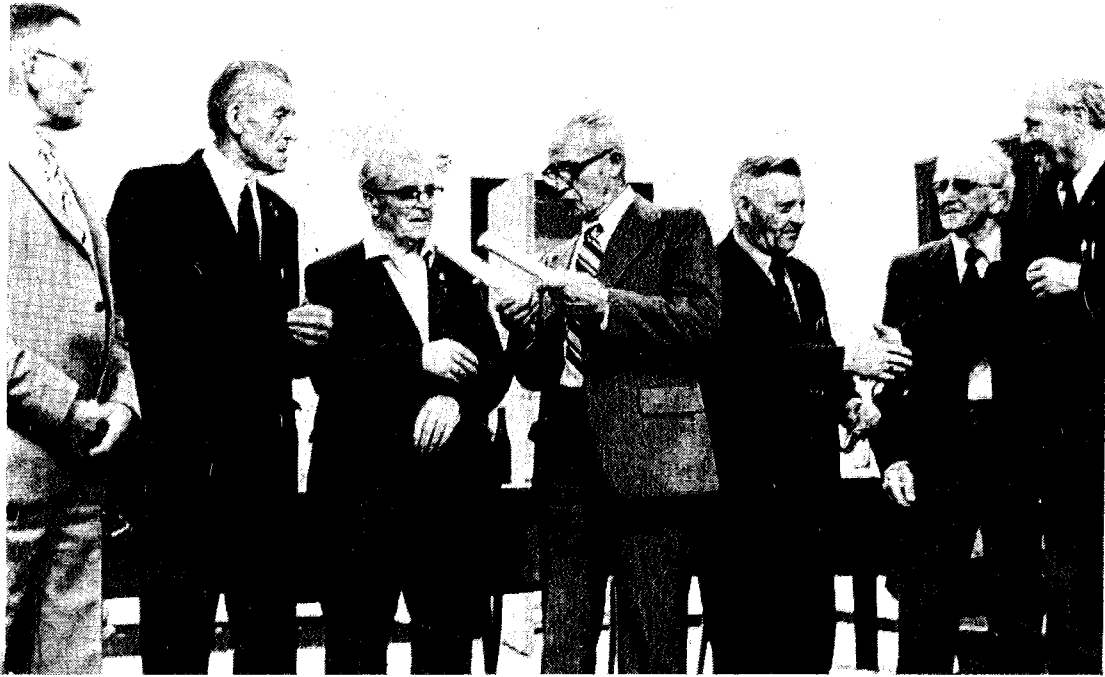
In juni 1950 werd op de algemene ledenvergadering in Place de Meir een reis en een feestavond besproken. Dat reisje werd weer georganiseerd door het Reiscomite in samenwerking met het Bestuur van de Bond.

En zo staat het in de Krant: "dezer dagen zullen de oudjes zelf een huis-aan-huis kollekte houden en zij twijfelen er niet aan of deze zal slagen". Een maand later staat weer in de krant: "iedere oude van dagen, die dit uitstapje wenst mee te maken, moet zich opgeven bij wethouder Verholen". Want hij immers was voorzitter en zat in het Comite.

En ze gingen op 36 juli 1950 naar Oisterwijk en Breda. En dan terug tot aan de "Vacca". Daar uit de bus en achter de muziek aan naar de Markt, naar Cafe Vogelaars voor een laatste dansje. Ook niet-leden mochten mee werd er gezegd.

Enkele dagen later kregen ze weer een filmvoorstelling in de Rovo. Denk erom, er was nog geen T.V. En zo staat er daags daarna een leuk verslag in de krant: "200 jonge "ouden van dagen" marcheerden gisteren vanaf de Vacca achter Gastels Harmonie naar de Markt met vrolijke gezichten en jonge benen, alsof het mensen waren van 25 jaren". Terwijl nota bene de oudste vriend Mulders 88 jaar en de jongste 65 lentes telde!" Er was een voldaan Comite. Om 10 uur vertrokken vijf volle bussen en twee luxe auto's. En dan na afloop dus op de Markt een rondedansje. Een onvergetelijke dag. Met 10 dames van de EHBO. Mede gingen Pastoor Jansen en Kapelaan Kloeg".

Vanuit de Diocesane Bond werd toen bekend gemaakt in een krantenartikel: "Het voornaamste doel van de Bond, nl. van het brengen van wat ontspanning in de levensavond is ze geworden een Bond met als hoofddoel het behartigen van de sociale belangen van al de leden. Uitstapjes en prettige uitjes is bijzaak geworden. En het Hoofdbestuur heeft grotere zorgen, nl. financiële problemen over de uitkeringen via de Noodwet Ouderdomsvoorziening, ziekenfondskosten, uitkeringen uit Gemeente- of Armbesturen, belastingmoeilijkheden en huisvestingsproblemen, verzorgingsmoeilijkheden". Dit alles vroeg

*Gastelse bejaarden + 1975 met o.a. :-
M. Broos, C. Vergouwen, J. van Roosendaal, R. Lazaroms, en Burgm. Andriessen.*

steeds meer aandacht. Ontstellend groot was het aantal OVD met financiële zorgen. De Bond wilde en kon niet zozeer direct geldelijke steun geven, maar vooral bijstand verlenen om rechten te claimen. Ook de huisvesting' van de ouderen bleek een gloednieuw probleem. Het was nog in de tijd dat sommige echtparen in een te huis gescheiden waren gehuisvest! En U kunt hieruit opmaken, dat de eerste bestuurders toen al hun eisen hoger stelden dan feestmiddagen of reisjes. De sociale omstandigheden moesten verbeterd worden, de uitkeringen rechtmatig omhoog en vooral de uitkering volgens de Noodwet Ouderdomsvoorziening diende te worden omgezet in een vast pensioen. Met als basis een minimum inkomen. Kortom, er werd gedokterd aan de A.O.W.

Het plaatselijk Bestuur werkte voornamelijk om haar leden gezellige bijeenkomsten te bieden.

Het Patronaat was in 1950 nog geen vaste verzamelplaats. Al werd dan begin oktober 1950 in dit Patronaat een feest aangeboden, dat volgens de krant schitterend was geslaagd. Ruim 150 "oudjes" waren

present en Voorzitter Verholen kon ook begroeten de Pastoor, Kapelaan Kloeg, Burgemeester Hofland en Wethouder Vrolijk. En die "oudjes" werden getrakteerd op broodjes, koffie, bier, gebak en het amusante deel van de dag werd verzorgd door het Duo Van Sprundel (Kees en Geert) met aan de piano Joke van Sprundel. Zelfs de 84-jarige P. Dam gaf nog een nummer ten beste, hij bracht "de klep-perman". Anderen die nog iets voordroegen waren Bart Derene, Van Overveld en Jac. Voorbraak.

Ze kwamen dat jaar 4 maal bijeen. Bij hun bijeenkomsten moesten de leden ook altijd hun eigen koffiekopje meebrengen. Geen verheffend gezicht, maar het kon niet anders. Tussendoor waren er weinig kontakten. Een mogelijkheid om dagelijks bijeen te komen was er nog niet. Dat kwam later pas. Een meer of minder geregelde bijeenkomst werd als volgt vermeld: "Als men tegenwoordig op donderdagmiddag de Rovo-foyer bezoekt, dan treft men daar een aantal ouden van dagen aan, die zich bezighouden met biljarten, kaarten, dammen enz. Het zijn allen leden van de Bond van OVD, die iedere week bijeenkomen om een gezellige middag te hebben." Uit Brabants Nieuwsblad 6 januari 1951.

De jaarvergadering vond plaats in Place de Meir eind januari 1951. Voor de reis in 1951 werd gecollecteerd door de leden van de EHBO. Maar dat viel tegen! "De "oudjes" kunnen niet op reis, want de huis-aan-huis kollekte viel tegen" vermeldde de krant van 18 juni. Daags tevoren had Voorzitter Verholen dit meegedeeld in de ledenvergadering in "De drie snoecken". Maar men bleef hopen, dat de ingezetenen van Oud Gastel dit alsnog goed zouden maken. Het Reiskomit  kwam toen in spoedvergadering bijeen op 22 juni. En toen lukte het toch nog. Op 27 juni al, naar de Waranda in Oosterhout, het Mastbos en Breda. En weer werd bij de Vacca uitgestapt.

Verder niets over 1951.

In januari 1952 was er weer een jaarvergadering. Het Revue-comite, dat toen in Gastel zeer actief was (gebr. Van Sprundel) bood de leden van de Bond OVD 50% reductie aan bij de opvoeringen van de 7e Gastelse revue.

Ook in 1952 waren er weer financiële moeilijkheden i.v.m. het jaarlijks uitstapje. U moet niet vergeten dat de uitkeringen zeer miniem waren, daar kon geen reis af. Dus de gemeenschap moest bijspringen.

Want men voelde wel, dat het steeds groeiende gezelschap van ouderen en gepensioneerden best een uitstapje nodig hadden. En dus kwam er een bijeenkomst van het Bestuur met B. en W. en enkele notabelen om hierover te praten. En weer waren er personen die zich beschikbaar stelden voor een Komite, dat het Bestuur voortaan terzijde wilde staan.

De samenstelling van dit Komite was dan: Voorzitter Burgemeester Hofland, Secretaris de heer Tulmans, Penningsmeester L. Vrolijk, Lid G. Rockx. Voorts werd in dit Komite opgenomen één bestuurslid van de Bond van OVD. Het stond wel twee keer in de krant! En ze gingen loten verkopen voor het goede doel en dat liep vlot. Een reis werd uitgestippeld naar Rotterdam en het 700-jarige Breda. In dezelfde dagen ging Oudenbosch ook op reis: naar Waalwijk, daar resideerde hun oud-burgemeester Teijssen.

Op 5 september gingen ze maar weer eens feesten. Met Pastoor V.d. Elzen. Koffietafel, gezellig samenzijn en des namiddags een filmvoorstelling in Rovo. Dan weer terug naar het Patronaat voor een afscheidsmaaltijd. Hoe ze dat betaalden stond er niet bij, maar niet van de bondskas, want de contributie was toen 30 cent per maand, dus f 3,60 per jaar! Mogelijk dat een verloting iets opbracht.

Pas eind 1952 vinden we rechtstreekse berichten van de Gastelse Bond. Nog niet in de eigen notulenboeken. Maar er ligt in ons Gemeente-archief een brief van de Bond d.d. 11 december 1952. En in een buitengewoon fraai handschrift staat er letterlijk: "Geeft met verschuldigde eerbied te kennen P. Verholen en Jac. Voorbraak, resp. Voorzitter en Secretaris van de afdeling Oud Gastel van de R.K. Bond van OVD, dat zij voornemens zijn in het jaar 1953 voor de OVD een gezellige dag te organiseren. Dat de grootste meerderheid van hun leden door middel van de Noodwet Ouderdomsvoorziening in haar onderhoud moet voorzien. Redenen waarom zij UED. beleefd verzoeken over het jaar 1953 een subsidie te mogen ontvangen van f 200,--. In de hoop van U een gunstige beslissing te mogen vernemen.

't Welk doende... en was getekend P. Verholen, voorzitter en Jac. Voorbraak, secretaris." Het is een genot om deze mooi geschreven brief' te lezen. En ja hoor, reeds op 30 december besluit de Gemeenteraad deze 200 gulden subsidie te schenken. Getekend Hofland en Van Mechelen.

Het was geen wonder, dat de Bond op dit idee kwam. 't Zal elders ook al wel gebeurd zijn: de Voorzitter was tevens wethouder en loco-burgemeester. Dat zat wel goed! En toen ze de smaak te pakken hadden, gebeurde dat alle jaren.

En zo zien we in het Gemeentearchief soortgelijke brieven regelmatig verschijnen. Alleen de ondertekening van de brieven wisselde en de bedragen werden hoger.

Maar ook in 1953 nog steeds geen notulen. Dus maar weer in de kranten gezocht. Dat prettige nieuws over die 200 gulden werd medege-deeld op de algemene ledenvergadering van 28 januari 1953 in Place de Meir. Het was tegelijkertijd een kleine feestvergadering. Er werd over enkele plannen gestemd en ..... ook de vrouwen werden uitgenodigd! Of ik hieruit moet konkluderen dat op de vroegere bijeenkomsten de dames niet of weinig aanwezig waren weet ik niet, maar het lijkt wel zo. Feit is in ieder geval, dat er in de beginjaren meer mannen lid waren dan vrouwen, en dat het lang duurde voordat er een dame in het Bestuur kwam. Op deze jaarvergadering trad de penningmeester C. Lips af en werd vervangen door L. Theunissen, die op de dubbeltjes ging passen. En de heer Steinmetz uit Breda was weer present en sprak er over de classificatie. Dat hield verband met de regeling van de AOW-uitkeringen. Die man moet wat afgereisd hebben in die jaren.

De jaarlijkse reis in 1953 had weer heel wat voeten in de aarde. Begin mei vergaderde het Komite in Hotel Loos en ze besloten op reis te gaan naar Blijdorp in Rotterdam. Ter besparing van de kosten werd een beroep gedaan op de autobezitters, om hun auto beschikbaar te stellen voor dit mooie doel. De heer Tulmans nam ontslag als secretaris en zijn opvolger werd C. van Sprundel. Om deze reis te financieren organiseerde het Komite een oliebollendag, een patat-frites-dag en een ijscodag! En S.C. Gastel stelde de opbrengst van de staanplaats voor ijsverkoop tijdens de Vlaamse kermis welwillend ter beschikking van het Komite. Ook werd nog oud papier en ijzer verkocht. De opbrengst van de olieballen was 200 gulden en papier was 50 gulden. En konden ze op reis op 22 juni 1953.

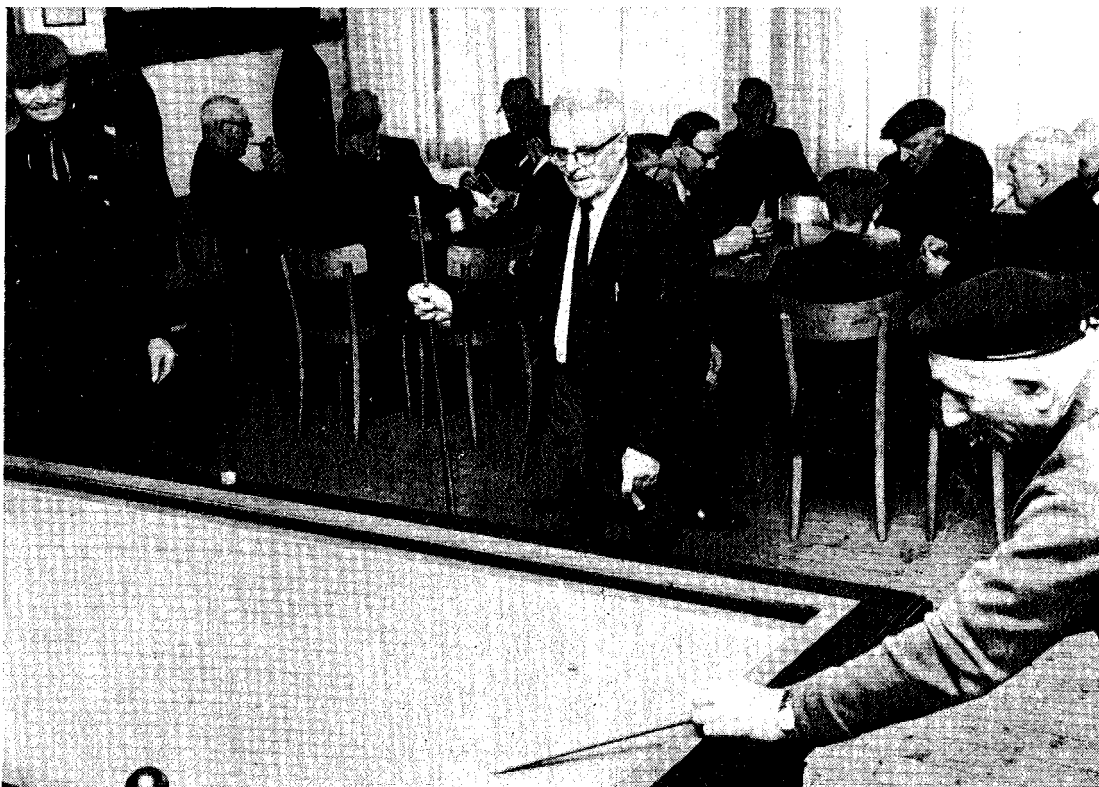
In Stampersgat waren ze ook bezig, maar de krant vermeldt, dat de zwaar in de financiële zorgen zaten en er werd een Kommissie van Bijstand gevormd.

Onze reis werd gemaakt met 3 bussen en 15 auto's. Burgemeester Hofland ging mee.

Het jaarfeest 1953 werd geregeld voor 26 augustus met een film in de Rovo en een feestelijke bijeenkomst in Place de Meir, waar ze op allerlei lekkers werden getrakteerd!

In de brief van het Bestuur aan de Gemeente eind 1953 werd geen rond bedrag van 200 gulden gevraagd, maar één gulden per lid.

En ze schrijven erbij, dat ze 170 leden hebben, die 25 cent kontributie per maand moeten betalen, waarvan 11 cent naar de Diocesane Bond gaat. Ze zouden dus volgens dit verzoek geen 200, maar 170 gld slechts ontvangen. Ik denk, dat het Bestuur de hoop had, dat ze al gauw meer dan 200 leden zouden hebben en dus meer subsidie! Maar dat viel wel wat tegen, want bij de aanvraag van eind 1955 hadden ze nog maar 150 leden. Ze waren dus achteruit gegaan. En dat was waarschijnlijk de reden, dat het Bestuur voor het volgend jaar 2 gulden per lid vroeg. En ze schreven erbij: "door de lage kontributie zijn wij niet in staat een behoorlijke vrije-tijdsbesteding op sociaal en cultureel terrein te leveren". En er waren toen toch al 200 leden.

Gastelse bejaarden in het Oud Patronaat met o.a.:
de heren P. Schouw, A. v.d. Rijsbergen, F. Smit, C. Tak en C. van Ginneken + 1970

Een ledenlijst werd bijgevoegd. En ze kregen die 2 gulden. Gestadig groeide de ledenlijst.

Begin 1958: 204, 1959: 211, 1960: 220, 1962: 231. P. Verholen was inmiddels verhuisd van Dorpsstraat 56 naar Veerkensweg 13.

Op de agenda van de Gemeenteraad komt een nieuw beginsel aan bod: boven de subsidie nog een bedrag ineens van 300 gulden en dat was dan om naast de twee jaarlijkse bijeenkomsten, die dank zij de subsidie konden worden aangeboden, nog meer te organiseren. Er werd daarbij gedacht aan een St. Nicolaasmiddag, een Kerstviering, een Vastenavondfeest en een bijeenkomst in de Vastentijd. (Wat dit laatste inhield weet ik niet). En B. & W. stelden voor om dit bedrag van 300 gulden toe te kennen boven de gebruikelijke subsidie. Burgemeester Andriessen was toen al in functie. Eind 1962 kwam er van de Gemeente een briefje, dat de subsidie van 2 gulden zou gelden tot wederopzegging, zodat het niet nodig was ieder jaar een verzoek in te dienen. In 1963 284 leden: 144 mannen en 140 vrouwen. Een flinke ledenlijst werd ingeleverd op 27 januari 1964. Zowel naar de Gemeente als de Diocesane Bond door C. van Keep.

Het eerste Bestuur bestond dus uit de heer J. van Rijsbergen of H. van Bavel. Secretaris Jac. Voorbraak ("de paus") en leden C. Lips en C. Theunissen. Al na een half jaar kwam dus P. Verholen aan de leiding en in 1954 verhuisde Jac. Voorbraak naar Roosendaal. Hij werd vervangen door Kees Verpaalen. En deze Kees Verpaalen was de eerste secretaris die notulen opmaakte. En ze zijn zorgvuldig bewaard door de volgende secretarissen. De eerst vermelde vergadering is die van 29 november 1954 en er werd gesproken over een verzoek van het Diocesane Bestuur hoeveel subsidie ze kregen van de Gemeente. En schrijft Verpaalen: "er is een verzoek ingekomen van B. & W. om een nominatieve lijst van leden van onze afdeling op 11.1.1954". Op 15 januari 1955 is die lijst ook toegezonden. Regelmatig (min of meer) werden bestuursvergaderingen gehouden, nl. 20 januari, 18 maart 20 april. Op die eerste bestuursvergadering van januari werd besloten om de jaarvergadering voortaan wat later te houden. Niet meer in januari, maar in april, omdat er altijd een feestje aan verbonden was en zo vroeg in het jaar nog dikwijls te koud was! Dan bleven ze liever achter de kachel zitten, schrijft Verpaalen.

Die Bestuursvergaderingen werden op diverse plaatsen gehouden: bij

Loos, bij Ko van Oosterhout, bij Rijdsdijk, Rijpersweg. En toen werd ook gezegd: als we een goed kontakt met de leden willen onderhouden, moeten we meer bijeenkomsten organiseren.

De jaarvergadering in 1955 was op 27 april... Hierover schrijft Verpaalen: "de zaal was geheel gevuld (Patronaat), wel een bewijs, dat de leden graag naar zo'n feestje komen".

En voorzitter P. Verholen geeft uitleg over de komende AOW.

Ook Steinmetz was present en sprak ook over AOW.

Op zo een algemene ledenvergadering werd altijd een verloting gehouden om de kosten te dekken en er werd getrakteerd op sigaren, bier, limonade, chocolade, koekjes en lekkernijen! En de Toneelafdeling van de KAB heeft toen een toneelstuk opgevoerd.

Jan Vreugde volgde Theunissen op als penningmeester en de eerste Bestuursvergadering in januari 1956 werd gehouden bij hem aan huis, want hij was ziek. De jaarvergadering werd daarop vastgesteld op 24 april en hier trad als feestspreker op de heer V.d. Broek uit Roosendaal. Hij sprak over de AOW, die in 1957 in werking zou treden. En ook gaf hij stemadvies i.v.m. de verkiezingen. Er werd getrakteerd op worstebrood en er werden lootjes uitgedeeld om in Gastel te verkopen. En dikwijls was er nog een kleine verloting tijdens de vergadering om de kosten te dekken.

De reis ging dat jaar naar een tentoonstelling in Oosterhout. Er was die dag veel regen, maar het was toch gezellig. Via Hoeven gingen ze naar Kuivezand, cafe Bierbooms. Daar was een concert van de Harmonie. Het werd laat die dag, want na dat concert gingen ze nog naar Hotel Mulder (Loos) tot 12 uur!

De feestvergadering werd gehouden dat jaar bij Vincent Aarsen (Place de Meir) en de humorist was daar de heer C. Manjé. "Wat is er die dag gelachen!" zegt Secretaris Verpaalen. Deze vergadering staat zelfs twee maal vermeld.

In de bestuursvergadering van 1 november 1956 werd besproken om over een zaaltje te kunnen beschikken, waar de leden regelmatig bij elkaar konden komen om te kaarten en te biljarten. En na een bespreking met het Kerkbestuur kregen ze de beschikking over een mooi zaaltje in het Klein-patronaat. Het bleek goed in de smaak te vallen, want de opkomst was goed.

Van te voren kwamen ze eens per week bijeen in de Rovo-foyer. Maar dat liep blijkbaar niet zo goed.

De jaarvergadering op 23 april 1958 werd niet druk bezocht en de toneelafdeling van de KAB zorgde weer voor het amusement. En op deze jaarvergadering verschijnt het jaarverslag 1957. Het aantal leden is dan gestegen tot 188. En de verkregen subsidie was blijkbaar 1,50 per lid.

Op de tweede algemene ledenvergadering wordt meegedeeld, dat het geld voor de traktaties werd verkregen door de opbrengst van de verlotingen en de ..... begrafeniszen. Een aantal van onze leden had zich nl. beschikbaar gesteld om overledenen naar Kerk en kerkhof te dragen. Dit onder leiding van een begrafenisonderneming. Het geld, dat hiermee verdiend werd, zou verdeeld worden onder deze dragers en een deel ging naar de bondskas. Wanneer dit begonnen is staat nergens vermeld, wel wanneer ze er mee stopten. Het uniform, dat daarbij gedragen werd, verzorgde de begrafenisondernemer. Ze hebben het jaren gedaan. Maar de animo om mee te doen liep terug.

Deze vergadering werd opgeluisterd door de heer Steinmetz en..... de heer A. van Hassel als conferencier. U allen welbekend. Ook het duo C. Manjé en A. Vromans traden nogal eens op voor de leden. Met succes.

Deze vergaderingen liepen, mede door de cabaretiers, nogal eens uit. "Och", schrijft Secretaris Verpaalen "zou het zo erg zijn om om acht uur thuis te komen in plaats van zeven uur".

Dat jaar ging de reis naar Bosbad Hoeven, De Krabbebossen, De Kloof en Hotel Mulder in..... Bergen op Zoom.

Zo gingen de vergaderingen steeds maar door. En elk jaar een reis. Wat ik niet vind in deze verslagen, zijn op- of aanmerkingen van de leden. Waren die toen zoveel gemakkelijker of waren die besturen beter? Ook mis ik in die verslagen van de vijftiger jaren iets over bestuursverkiezing of wisselingen. Ook dat ging toen gemakkelijker. De namen van de eerste bestuursleden zijn al vermeld en die hebben het nogal lang volgehouden.

De reis van 1960 was er een met hinderniss'en. De bussen vertrokken een uur te laat en onderweg kreeg een bus pech in Middelburg. Boven-

dien waren niet alle beloofde auto's gekomen en er bleken die morgen meer mensen mee te willen dan er opgegeven waren! Dat zat niet lekker en het moest een volgende maal beter.

Een mooie opmerking vind ik in het verslag van de jaarvergadering van 21 april 1961. Ze is goed bezocht, wel een bewijs dat zo'n feestje goed in de smaak valt, juicht de secretaris in het verslag. En dit jaar werd de WEH. Kloeg opgevolgd door de WEH. Dirne.

Een grote verandering ontstond door het zware verlies, dat de Vereniging leed door het plotseling overlijden van de voorzitter P. Verholen. En een dankbaar stukje werd er in het notulenboek aan gewijd. Hij werd op 9 mei 1962 opgevolgd door Fr. Kerstens. Terwijl het bestuur werd uitgebreid van vijf naar zeven leden. Dan worden voor het eerst de namen vermeld van het complete bestuur, nl.: Fr. Kerstens, voorzitter; C. Verpaalen, secretaris; J. Vreugde, penningmeester; C. Vergouwen, 2e voorzitter; C. van Keep, 2e secretaris; R. Lazeroms, 2e penningmeester en Fr. v.d. Moosdijk, commissaris van orde en de WEH. Dirne, geestelijk adviseur. Er werd in dat jaar 1963 een z.g. tussenvergadering gehouden, dank zij de extra f 300,-- subsidie. De opkomst viel echter tegen! Er waren 82 aanwezigen.

Naar de St. Nicolaasmiddag kwamen er 172 leden, wel een bewijs dat ze graag naar de vergadering komen, schrijft de secretaris inconsequent.

Er werd dat jaar wel geprobeerd o.l.v. de G.A. een ziekendienst op te richten. Dat hield in: ziekenbezoek en het brengen van kleine versnaperingen. En ze wilden ook de jarigen gaan feliciteren en dan vragen om een kleine bijdrage voor de zieken. Het is echter niet goed van de grond gekomen, denk ik, want ik lees er niets meer over. Mogelijk is de fruitattentie, die wij aan onze zieke medeleden offreren, er een gevolg van.

Begin 1963 lees ik voor het eerst over een karnavalsfeest. Ik lees hieruit, dat ook de oudere mens vitaler wordt en ook wil zijn, en het carnaval vieren niet alleen aan de jongere generaties wil overlaten. We doen mee. En op dit feest werd ook Prins Carnaval uitgenodigd (A. Vromans) en de heren A. van Hassel en C. Manjé als cabaretiers. Maar..... vanwege de strenge winter en de sneeuw is dit afgelast.

Begin 1964 overleed de ijverige secretaris Verpaalen en werd opgevolgd door C. van Keep. Vanwege zijn oude beroep lag hem dat werk wel. Zijn eerste verslag is van 27 november 1963. Verpaalen werd als bestuurslid opgevolgd door A. van Rijsbergen. Dat is toen een goed besluit geweest van de leden. Want nog in hetzelfde jaar overleed de pas benoemde secretaris Van Keep en hij werd opgevolgd door de zojuist bestuurslid zijnde heer Van Rijsbergen. En dan rijgen de verslagen in de notulenboeken zich aaneen tot een indrukwekkend geheel. Vanaf 1964 tot 20 september 1978, 14 jaar, terwijl hij in de jaren 1979 en 1980 ook nog enkele verslagen inleverde. Hij werd opgevolgd door de heer J. Koevoets.

Zo kan ik ook van de volgende jaren voor u opnoemen wat er al gebeurde in de Bond. En in die verslagen zijn neergelegd de groeiende activiteiten van de Bond en van de Bestuurderen en leden. Dat wordt een lange reeks van zich soms herhalende feiten. Alleen de belangrijkste zal ik u noemen.

In 1966 werd de eerste activiteit ontplooid rond de Gemeenteraadsverkiezing door J. Roosendaal. Hij kwam het volgende jaar in het bestuur i.p.v. V.d. Moosdijk.

En in 1968 kwamen de eerste dames in het bestuur, nl.: mevr. Broos-van Ginneken, mevr. V.d. Bosch-van Oosterhout en mevr. De Jongh-Moerkens. Vooral mevrouw Broos heeft het lang volgehouden tot april 1984 en was tot het laatste toe zeer actief.

In 1972 werd mevr. De Jongh-Moerkens opgevolgd door mevr. Schrauwen-Dingemans en in 1974 kwam mevrouw Van Baal-Danen.

In 1972 is voorzitter Fr. Kerstens om gezondheidsredenen afgetreden en werd opgevolgd door de eerwaarde broeder Theophile Nijman. Dat was een hele goede keuze, maar de Bond heeft er maar kort van kunnen profiteren. Hij werd spoedig ziek en stierf in 1974. Hij werd opgevolgd door de sympathieke en opgewekte Thijs Broos.

In 1969 werd voor het eerst een lustrum gevierd: het 20-jarig bestaan. En in 1971 werd een apart zaaltje gehuurd om de dames-leden de kans te geven om handwerk te verrichten en een kaartje te leggen, ook in het Patronaat.

De bestuursleden wisselden nogal eens. W. v.d. Weijgert, die in 1965 in het bestuur kwam, werd in 1973 vervangen door H. van Rijsbergen. En met de heer M. Broos kwam ook Simon Verholen, zoon van de oud-voorzitter, in het bestuur.

In 1976 verscheen J. Moerings en in 1977 C. Houtepen als opvolger van de overleden J. Roosendaal. De reeds genoemde J. Koevoets kwam in 1978 tegelijk met mevrouw V.d. Heijden-Bruijninckx.

Reeds in 1971 lees ik in de notulen van de pogingen om vanuit de bond een specifieke Invaliden-bond op te richten. In 1973 was er al een reis en dan blijkt die Invaliden-bond al te bestaan.

In 1974 is het 25-jarig bestaan op grandioze wijze gevierd in de nieuwe loods van de firma Brand. Die heeft er trouwens ook veel geld aan gespendeerd. Foto's en een film laten dit zien. En ook in verslagen wordt er dankbaar over vermeld.

Vanaf 1975 kwam er een belasting-adviseur voor ouderen. Nog in het Patronaat en er wordt dan al gerept over een rik-concours bij Vogelaaars.

In 1977 wordt besloten om geen loten meer te gaan verkopen. Er waren geen liefhebbers meer om ermee langs de huizen te leuren. Dit is wel jarenlang gebeurd.

Ook in 1978 waren er felle discussies i.v.m. de politiek. J. Moerings was J. Roosendaal opgevolgd als penningmeester en hij was ook zijn opvolger als gemeenteraadslid.

1978 was het jaar waarin de bond het patronaat verliet om via het St. Josef-pension definitief naar Het Veerhuis te verhuizen. De huurprijs van dit riante onderkomen had wel wat voeten in de aarde, maar het is allemaal geregeld. In dit nieuwe onderkomen was ook

plaats voor een tweede biljart en dat werd dan ook gekocht.

Ik moet zeggen, de besturen van voor 1978 hadden goed op de centen gelet, want ze beschikten over een grote reservekas.

Na aankoop van het dure tweede biljart hielden ze nog een grote reserve over. Knap werk!

In het jaar 1979 heeft onze Bond nogal eens "de krant gehaald".

Maar de berichten waren niet leuk. In een verschil van opvatting over de boekhouding laaiden de gemoederen hoog op en daar de krant leeft bij sensatie, werden er nogal wat smakelijke en vooral onsmakelijke stukjes gepubliceerd.

Ik spreek geen schuldvraag uit, maar ik moet het wel vermelden.

Guste Zse bejaarden onder de oude Zindeboom.

P. Jonkers, A. Suykerbuijk, P. Bierbooms, J. v.d. Boom, P. Koevoets en P. de Bruijn.

Als gevolg van die troubles trad de zojuist benoemde voorzitter af en begin 1980 kwam er een nieuw gekozen bestuur en werd J. Gelijns de voorzitter. En gelukkig hielden onze leden het hoofd koel en bleven trouw aan de Bond.

Het bestuur waardeert dat in hoge mate en is er u allen dankbaar voor.

In 1980 werd ook een Kerstviering gehouden in samenwerking met De Zonnebloem, het Rode Kruis, Herwonnen Levenskracht en de Bond van Minder-validen. Maar omdat onze Bond al groot genoeg is om een hele zaal te vullen, zijn we uit dit samenwerkingsverband gestapt.

Het bestuur tracht nu onze Bond mede de nieuwe richting op te sturen. Meer zelfstandigheid voor de oudere en gepensioneerde mens, meer inspraak in de gemeenschap. Daarom zit er een lid van het Bestuur in de Charitas-stichting, hebben we een lid in de gemeenteraad, een lid in het Veerhuis-bestuur en in de Bestuursraad van het Veerhuis, in het Oranje-Comite en een vertegenwoordiging in de Sociaal-Kulturele Raad. En we werken graag samen met het Gecoördineerd Bejaardenwerk, het semi-overheids-instituut, dat zich ook inzet voor de oudere mens, met professionele hulp van de functionaris de heer Ch. Olderaan.

Een andere moderne vorm is de Gespreksgroep, die in onze gemeente al enkele jaren actief functioneert. We zijn er ook blij mee en lang niet iedere gemeente is zo rijk.

Ook moet ik nog vermelden de reeds 35-jarige samenwerking met het Reiscomite. Het is het oudste samenwerkingsverband van onze Bond. Het is natuurlijk toegankelijk voor álle bejaarden. Een gemeente

moet dat wel zo doen. Maar de samenwerking is goed te noemen en enkele van onze leden hebben zitting in dit Comité.

En aan het einde moet ik hulde brengen aan die pioniers, die zonder voorbeeld de eerste jaren onze Bond gestalte moesten geven. Met hun inzet en hun ervaring is dat gelukt. Van een bond van nog geen 100 leden is ze uitgegroeid tot een volwaardige BOND VAN OUDEREN met ruim 450 leden en een 9-koppig bestuur.
We gaan verder!

P.F.A. Akkermans.

DE ONDERGRONDSE VAN OUD GASTEL

1942 - 1945

Het begon op een zondag in de zomer van 1942 toen Kees Akkermans mij na de Hoogmis vroeg of ik even met hem wilde oplopen.

Hij vertelde mij, dat hij ondergronds werk deed, speciaal het helpen van onderduikers, maar ook wel andere dingen waar hij verder niet op in ging. Geleidelijk aan werd mij verteld, dat Kees de Plaatselijke Commandant van de Orde Dienst (O.D.) was. De voornaamste taak van de Orde Dienst was om tijdens de bevrijding (die toen nog jaren in de toekomst lag) het burgerlijk bestuur van de gemeente Oud en Nieuw Gastel tijdelijk waar te nemen, totdat de regering in Engeland de gelegenheid zou hebben om orde op zaken te stellen. Verder werd nauw samengewerkt met de I.D. (Inlichtingen Dienst), een zusterorganisatie, die zich op spionage toelegde, terwijl zowel de O.D. als de I.D. onderduikers met raad en daad bijstonden, zoals het vinden van onderdak en het verschaffen van distributiekaarten.

De Districts Commandant was de heer Jute (een drukker?), die in Bergen op Zoom woonde. Aangezien ik met september naar de R.K. H.B.S. in Bergen op Zoom zou gaan, was het niet moeilijk te verklaren waarom het oog op mij gevallen was. Men had namelijk een boodschappenjongen nodig en ofschoon mijn officiële titel "Ordonans" was, heb ik mijzelf altijd als boodschappenjongen gezien. Mijn rayon omvatte hoofdzakelijk Bergen op Zoom, Roosendaal, Oudenbosch en Oud Gastel, ofschoon ik door mijn contactman in Bergen op Zoom zo nu en dan ook gevraagd werd om boodschappen in andere gemeenten (b.v. Steenbergem, Wouw en Kruisland) te doen.

Natuurlijk hadden wij in het goede brave Gastel vanuit het "ondergrondse" standpunt gezien een vrij gemakkelijke taak. Er was een N.S.B.'er, die, als ik mij niet vergis, in 1942 al uit Gastel verdwenen was. Afgezien daarvan, waren er een paar families met een "zwart schaap", een zoon of dochter, die vermoedelijk uit avontuurzucht met de Duitsers "heulden" en in bepaalde gevallen zelfs lid

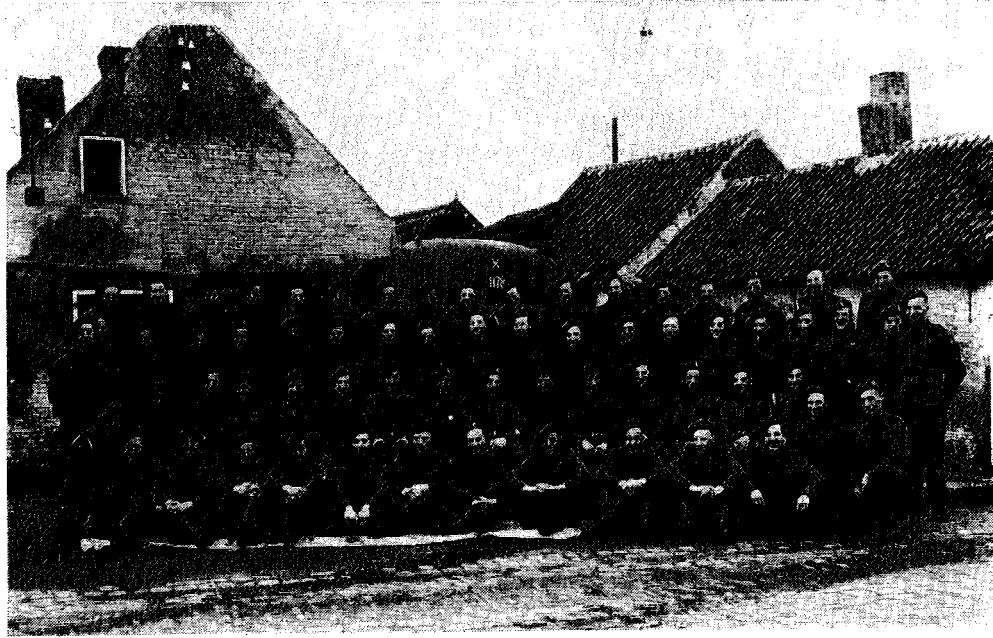

van de Landwacht werden ofwel met de Nederlandse S.S. tegen de Russen gingen vechten. Er was ook weinig inkwartiering, omdat we niet aan een hoofdweg of spoorlijn zaten, zodat er ook weinig troepenbewegingen te rapporteren viel.

Niettemin, Kees en ik deden wat er gedaan moest worden en ik geloof niet, dat er veel belangrijke Duitse eenheden door Gastel getrokken zijn zonder dat zij door ons gerapporteerd werden. (Ik heb altijd aangenomen, dat er op "District" iemand was die uitzocht wat voor de Geallieerden van belang was). Bij voorkeur moest het nummer van de eenheid verstrekt worden, hetgeen men uit de militaire zakboekjes van de Duitse soldaten te weten kon komen. Meestal kon men ze zover krijgen, dat zij hun zakboekje lieten zien (bij dergelijke gelegenheden moest ik altijd aan de Duitse slogan "Der Feind hort mit" denken!) en als dat niet lukte, dan waren er altijd wel uniformjasjes te vinden, die voor een paar minuten onbeheerd werden gelaten.

Natuurlijk hielden we ook een oogje in het zeil ten aanzien van militaire installaties. Alle door de Gastelse burgers gegraven machinegeweerposities en loopgraven, zoals bijvoorbeeld langs de dijk bij Kaas en Brood, werden door mij regelmatig in kaart gebracht. Ik gebruikte daarvoor overgetrokken kaarten, die ik van een oude stafkaart van mijn vader maakte. Behalve de machinegeweernesten en de houten kanonnen op de Langenberg, staan mij twee gelegenheden toch wel bijzonder sterk voor de geest. De belangrijkste was wel, dat wij drie weken voor de luchtlandingen in Arnhem gevraagd werden om de gemeente in kaart te brengen, nl. blauw voor wat geïnundeerd was, groen voor waar palen geplant waren en rood met een kleine toelichting voor militaire installaties.

Het tweede geval, dat ik mij nog goed herinner, is de bom bij ons thuis aan de Dorpsstraat. Op zondag 22 oktober 1944 was er een Duitse tankreparatie-werkplaats (die tot de Hermann Goring Division behoorde) naar Gastel gekomen, die zijn onderdak vond in de B.B.A.-garage op de Achterdijk, ongeveer tweehonderd meter achter ons huis. Aangezien dit bijzonder belangrijk nieuws was, besloten Kees en ik dit zo spoedig mogelijk te rapporteren en zo zat ik de volgende morgen al voor negen uur bij de heer Freijters in Roosendaal (destijds gemeentesecretaris en later burgemeester), die inmiddels District Commandant van Roosendaal was geworden en ervoor zou zorgen,

Engelse soldaten '40-'45 in Gastel op Achterdijk

dat het nieuws nog dezelfde dag door de linies naar Antwerpen gestuurd werd. Dat was op maandag en de volgende dag, dinsdag, viel de bom bij ons thuis! Toeval? Het wil er bij mij nog steeds niet in, dat het iets anders was dan een gewone patrouillevlucht achter de linies en dat mijn rapportje er dus niets mee te maken had, maar natuurlijk de kans is niet uitgesloten dat het wel het geval was.

Kees en ik hadden er een gewoonte van gemaakt elkaar niet meer te zeggen dan strikt nodig was. Zo zou ik Kees nooit vertellen wie ik op mijn diverse contactadressen ontmoette (de angst dat men anderen zou verraden als men in de handen van de Gestapo zou vallen was bij de meesten groter dan de angst dat men zelf opgepikt zou worden) en Kees vertelde mij natuurlijk ook niet meer dan strikt nodig was. Dit tezamen met het feit dat Kees direct na de bevrijding bij het Militair Gezag gegaan is en ik als oorlogsvrijwilliger voor de Marine naar Engeland ging, zodat we dus nooit aan nakaarten gedaan hebben, maakt het toch wel erg moeilijk om een samenhangend verhaal over de organisatie van de Ondergrondse in Nederland in het algemeen en in Oud Gastel in het bijzonder te geven.

Wat ik er uit begrepen heb is, dat tot ongeveer september 1943 Kees en ik de enige "illegalen" in Gastel waren. Vervolgens kwamen er de K.O. (Knok Ploegen) en de L.O. (de Landelijke Organisatie voor Onderduikers) bij. Bovendien ging de bond van ex-krijgsgevangenen/officieren ook het hunne bijdragen, zonder dat deze laatsten nu eigenlijk georganiseerd waren. In dit verband komen de namen van Toon Buis (de postmeester en ex-reserve officier/krijgsgevangene), Jozen (rijkspolitie) en de "oude" Jan Kuppens (de klompenmaker van de Meir) en een zekere Kees ?? (die op de Dinteloord werkte) mij voor de geest, zonder dat ik nu eigenlijk kan zeggen wie wat was. Dit hele geval werd op aanwijzingen vanuit Londen tegen het einde van 1943 gecombineerd in de "DELTA", met de OD/ID, LO en KP als hoekpunten. Hiervoor werd als de overigens zeer gezonde reden opgegeven, dat men bang was dat bij de bevrijding de diverse ondergrondse groepen met elkaar slaags zouden raken en in bepaalde streken zelfs tot een communistische machtsovername zou kunnen leiden. Wat de OD/ID betreft kwam er in de loop van de tweede helft van 1943 mijn vriend Wim Roebroeks bij en Wim en ik hebben verschillende dingen samen opgeknapt.

Wat de onderduikers betreft, van 1942 tot eind 1943 haalde ik elke maand een aantal distributiekaarten bij Wil Aernoutse, de zoon van een accountant in Bergen op Zoom, om deze dan op de verschillende contact-adressen in "mijn wijk" te bezorgen. Soms waren er dat een kleine honderd, maar soms veel minder, hetgeen grote verslagenheid veroorzaakte. Ik hoor Kees nog zeggen: "Maar Rinus, ik heb deze mensen beloofd dat ik hen regelmatig bonkaarten zou geven en wat nu?". Van deze mensen moeten er verschillende geweest zijn waar Kees zelf de onderduikers geplaatst had, maar dit werd natuurlijk niet met mij besproken. Zoals reeds gezegd: van de honderd die ik zo elke maand ophaalde ging een gedeelte naar Oudenbosch en Roosendaal, waar de heer Jans, die in de Vrouwemadestraat woonde, mijn contact was. Ik kan mij deze naam nog goed herinneren, omdat na op een avond bonkaarten bij hem bezorgd te hebben, ik de volgende morgen van mijn klasgenoot Leo Visser te horen kreeg, dat Jans diezelfde avond door de Duitsers opgepikt was. Maar dat was niet al, want op het station in Bergen op Zoom stond mijn vriend Lef Verkerke (die tegenover Aernoutse woonde) mij op te wachten met de mededeling, dat Wil de vorige avond, kort nadat ik er geweest was,

gearresteerd was en dat de Gestapo er een "muizenval" opgezet had. Goede raad was duur. Uiteindelijk besloot ik toch maar gewoon naar school te gaan omdat, als ik bij de Duitsers bekend was, ze mij al lang opgepikt hadden, terwijl als ik niet naar school zou gaan, ik vermoedelijk alleen maar de aandacht van de twee N.S.B.-jongens die in mijn klas zaten, op mij zou vestigen. Wel werd ik "ziek" (wat onder de gegeven omstandigheden niet zo moeilijk was) zodat ik nog in de loop van de morgen terug in Gastel was om Kees te waarschuwen. Zoals gebruikelijk in een dergelijke situatie verdween Kees voor een paar dagen, waarna hij als hij weer terug was, gedurende een paar weken niet thuis sliep.

Bij die gelegenheid moet ik een kleine honderd kaarten (waarvan er een kleine 30 voor Oud Gastel waren) opgehaald hebben. Gelukkig voor Wil Aernoutse waren dat de laatste die hij in huis had, maar wat er met de kaarten, die ik bij Jans achtergelaten had, gebeurd is ben ik nooit te weten kunnen komen.

Wat voor mensen zaten bij de Ondergrondse? Degenen die ik ontmoet heb waren allemaal doodgewone mensen en zeer zeker geen geborenen helden. Wel waren wij bereid te doen wat er gedaan moest worden en ons volledig bewust van de risico's die wij daarbij liepen. Zes leden van onze groep zijn door de Duitsers gefusilleerd, onder wie Bert Jute, een neef van onze Districts Commandant.

Hoe zij precies in onze groep pasten weet ik niet. Voor zover mij bekend hadden zij een geheime zender en stonden zij met Engeland in verbinding. Vermoedelijk zijn zij via het "England Spiel" in Duitse handen gevallen.

Sprekende over het England Spiel. Hoe vaak Kees mij verteld heeft dat de Duitsers alles wisten en dat alle agenten die vanuit Engeland kwamen, direct na landing per parachute door de Duitsers gevangen genomen werden, weet ik niet. Waar Kees deze wetenschap vandaan haalde, ben ik nooit te weten kunnen komen, wel heb ik later toen de geschiedenis van het England Spiel bekend werd vaak aan zijn woorden moeten denken.

Bij een van deze gelegenheden vertelde Kees mij dat, om ons te laten zien dat er geen verraad was, de daarop volgende woensdagradio "Oranje" vanuit Londen een speciale mededeling voor ons zou uitzenden. Het was wel niet op woensdag, maar op donderdagavond kwam de

mededeling die de OD/ID in West Brabant (?) gerust moest stellen. De preciese bewoording van deze speciale boodschap kan ik mij helaas niet meer herinneren, maar traditiegetrouw zal het wel zoiets als "Lieve koekjes bakt de bakker niet", "Zie de maan schijnt door de bomen" of zo iets dergelijks geweest zijn. Overigens was dat de enige keer, dat ik van te voren op de hoogte was dat er een speciale mededeling zou komen.

Terugkomende op de distributiekaarten, het waren bonkaarten die mij mijn angstigste momenten in de Ondergrondse bezorgd hebben. Nadat ik weer eens een zending bonkaarten opgehaald had, werd ik voor het station in Bergen op Zoom door een Landwachter aangehouden, die mijn tas ging doorzoeken. De Landwachter was een Gastelse jongen, een De Veth. Gelukkig kwam hij niet op het idee om onder de kaften te kijken, waar ik de bonkaarten altijd onmiddellijk verborg, zoiets van Oud Gastel in mijn agenda, Roosendaal in mijn Engelse Grammatica en Oudenbosch in "Das Wunderhorn". Ik moet wel erg zenuwachtig geworden zijn, want hij vroeg mij waarom ik zo stond te beven. Mijn antwoord, dat hij het ook niet leuk zou vinden als een mede-Gastelaar zijn boekentas zou doorzoeken, was echter voldoende en hij liet mij gaan.

En nu Dolle Dinsdag! Was het een dolle dag voor alle Gastelaren, voor Kees en mij was het toch wel een zeer bijzondere dag. Al vroeg in de morgen van die bewuste dag werd Kees naar het stadhuis in Roosendaal gesommeerd. Om half tien zaten we op de fiets en om prompt tien uur waren we op het stadhuis op de Markt. Onderweg hadden vele huizen de vlag uit, maar dat was niets vergeleken met het pandemonium dat op het stadhuis heerste. Kisten met revolvers, grote bundels met Rood-Wit-Blauwe Delta armbanden en grote stapels met aanplakbiljetten, waarop de mededeling stond dat de heer Freijters door de Regering in Londen als Districts Commandant van Roosendaal was benoemd, gevolgd met de namen van de Plaatselijke Commandanten in het District, waaronder dus ook C.P.B. Akkermans. Ik zie deze aanplakbiljetten nog voor mijn ogen. Oranje letters op wit papier, beginnende met in hele grote letters "Voor God, Koningin en Vaderland". En dan natuurlijk een feeststemming die geen grenzen kende!! Hoe dan ook, na een hoop geharrewar kregen wij ons rantsoen van arbandenenaanplakbiljetten (gelukkig kregen

we geen revolvers, want "die hadden wij in Gastel toch niet nodig") en ging het terug naar Gastel.

Toen we zowat op de hoogte van het Meisjes Lyceum waren, zagen we in de verte een Duits Peloton aankomen. Ze liepen achter elkaar, met een rij aan iedere kant van de weg, het geweer in de aanslag en schoten in het wilde weg, speciaal op de vlaggen die uithingen. Goede raad was weer eens een keer duur, maar voordat ik eigenlijk de gelegenheid had om de situatie op te nemen, zaten Kees (die onder dergelijke omstandigheden altijd bijzonder goed was) en ik al in een sigarenzaak in de buurt van de Binnensingel, waar ik van achter de gordijnen zag, dat de Duitsers "Feld Gendarmerie" waren en Kees weer eens een keer verdween.

Ofschoon hij het mij wel verteld moet hebben, heb ik me eerst veel later gerealiseerd, dat hij druk bezig was om al het bezwarende materiaal "door te spoelen".

We zaten weer eens in onze rats, maar toen we een paar dagen later hoorden dat dankzij een zeer koelbloedig iemand de Duitsers niets gevonden hadden, ofschoon zij de lui op het stadhuis toch wel ver-rast moeten hebben, werden dingen weer normaal. Dat "normaal" is natuurlijk zeer betrekkelijk, want toen een paar dagen later de Heren van de Brandweer Inspectie van Breda (die in de hoop dat hun auto niet in beslag genomen zou worden hun "Duitse" uniformen aangetrokken hadden) bij Akkermans voor de deur kwamen, zaten Kees en ik in een mum van tijd in de tuin van het Gesticht, waar Kapelaan Bennaerts zich over ons ontfermde en ons in het hooi verstopte (Hij bracht ook een mandje pruimen, waarvoor ik hem nog steeds dankbaar ben!).

Wat de Ondergrondse en de bevrijding zelf betreft, kan ik mij heel weinig herinneren. Vermoedelijk omdat de bom bij ons thuis mij meer aangepakt heeft dan ik mij ooit gerealiseerd heb (van de drie Duitsers waar ik mee stond te praten toen de bom viel, werden er twee op slag gedood, terwijl de andere zwaar gewond was). Verder was ik de "Ordonnans" en ging dan ook veel op pad. Soms op de fiets, maar meestal achter op de motor bij mijn broer Jan (die al lang gelukkig was dat hij van de Engelsen benzine voor zijn motorfiets kreeg om mij rond te rijden). Wel heb ik natuurlijk de Reconnaissance Unit van de Glosters alles wat ik wist over de versterkingen van Stampersgat en omgeving verteld, maar zij gaven mij niet de indruk

dat ze er ook maar enige belangstelling voor hadden.

Mijn belangrijkste herinneringen van de bevrijding hebben echter niets met de ondergrondse te maken, ofschoon indirect wel natuurlijk.

Op de avond van de beschieting van Stampersgat werd ik (ik weet niet meer .waarom) naar Roosendaal en Oudenbosch gestuurd. Het begon in Oud Gastel met de mortieren en dan geleidelijk aan zwaardere kanonnen met tegen Kalsdonk aan het zware, vermoedelijk 17 cm geschut. De tot een batterij behorende kanonnen werden om beurten afgevuurd, zodat het mondingsvuur als een slang door de velden trok.

Terugkomende van Oudenbosch rond een uur of elf zagen wij op het Strijp eindeloze rijen Amerikaanse soldaten, die op weg naar de Schans of de suikerfabriek waren. Jong, spierwit en angstig zijn de gedachten-associaties die bij mij opkomen als ik daaraan terug denk.

De bevrijding zelf was voor de meeste oude Ondergrondsen een teleurstelling. De dingen waren anders dan men zich had voorgesteld en er gebeurde in die dagen ook wel wat, waar we echt niet trots op konden zijn. Volgens mij was het meer een reactie op de dingen die voorbij waren.

Op dezelfde manier dat men een mol niet in het daglicht moet brengen, had ook de Ondergrondse moeite toen zij bovengronds kwam.

M. J. Hack.

GASTELSE GOUDEN MEDAILLEWINNAAR OP OLYMPISCHE SPELEN TE
ANTWERPEN IN 1920. HANDBOOGSCHUTTER A. VAN MERRIENBOER,

De Heemkundekring Het Land van Gastel is bezig met het verzamelen van gegevens over bekende inwoners uit Gastels verleden. Het was ondergetekende bekend, dat een naamgenoot ooit had deelgenomen aan de Olympische Spelen. Nadere informatie bracht aan het licht, dat dit de Olympische Spelen in 1920 te Antwerpen waren.

In het onlangs verschenen handboek van dit sportevenement: "De Olympische Spelen van 1896 tot Heden" zijn onder het hoofdstuk Boogschieten, Bewegend Vogeldoel, 28 meter-Landen-wedstrijd de drie medaillewinnaars vermeld: goud Nederland, 3087 punten; zilver België, 2924 punten en brons Frankrijk, 2317 punten.

De Nederlandse ploeg bestond uit 8 deelnemers, te weten: Theewes, Adrianus Cornelis; Van Bussel, Hendrikus; Packbiers, Jan Jozef; Van Merrienboer, Adrianus; Van Gastel, Johannus Jacobus; Willems, Theodorus B; De Brouwer, Petrus Godefridus en Van Gestel, Jan Baptist Jozef.

In de Grondwet, voorloper van het huidige Brabants Nieuwsblad, staat in het nummer van 10 augustus een en ander vermeld.

De wedstrijden hadden plaats gevonden op zondag 8 augustus 1920. Maandag was er geen plaats in de krant over, zodat publicatie op dinsdag plaats vond.

Er staan twee kleine verslagen in.

Het eerste is het wedstrijdverslag.

De organisatie was slecht geweest in Antwerpen. Er was een meningsverschil ontstaan over het spelen in hemdsmouwen door de Nederlandse ploeg, hetgeen blijkbaar niet was toegestaan. Vermoedelijk werd Nederland hierdoor zelfs op twee andere afstanden uitgeschakeld. Tevens is vermeld, waar de deelnemers vandaan kwamen in Nederland, nl. uit Rijen, Tilburg, Veghel, Oud Gastel, Gestel, Maastricht, Helmond en Goirle (Brabanders en Limburgers!).

In de ploeg haalde bovengenoemde Janus van Merrienboer 388 punten uit 60 schoten.

Het tweede bericht gaat over de huldiging in Oud Gastel en luidt als volgt:

Huldiging aan onze kampioen.

Gastel was gisteren reeds vroeg in vlaggentooi. Een telegrafisch bericht meldde ons de uitslag van de Olympische Spelen te Antwerpen, afdeling Handboogschieten. Onze geachte dorpsgenoot A. van MerrienboerSzn (Simonszoon), door de Handboogschutterij Concordia Florebit, gevestigd in De Drie Snoeken (cafe) bij de heer C. Dam, ter wedstrijd afgezonden, kwam met de eerste prijs uit het strijdperk.

Aan het Groenewoud (cafe) ontving de heer Melsen, voorzitter der harmonie, de jubilaris en feliciteerde hem, terwijl de voorzitter van de daar gevestigde handboogschutterij de overwinnaar een bloemenruiker aanbood.

Voor het huis van de burgemeester (Mastboom) werd halt gehouden, waarbij de kampioen door de Z/E/A/persoonlijk werd gelukgewenst. Verschillende verenigingen trokken in optocht de grote overwinnaar tegemoet om hem in alle eer naar het lokaal te geleiden (De Drie Snoeken, tegenover de Koelestraat). Op de doelen aangekomen, werd hij door de voorzitter B. van de Ende verwelkomd en gelukgewenst. Nadat de kampioen nog door de heer Jos de Bie werd toegesproken, bleef men geruime tijd in gezellig samenzijn bijeen.

De schutter had te kampen met Hollanders, Belgen en Fransen en wist met 404 punten in 60 schoten de eerste palm te behalen (Men begreep blijkbaar niet goed, dat het een landenwedstrijd was). Voorzeker een grote onderscheiding, niet alleen voor de schutter, de kegelclub Nooit Gedacht, waarvan de kampioen eveneens lid is, voor Gastel, maar ook voor geheel Nederland. Hierom zijn familieleden en de betreffende vereniging onze gelukwensen.

Heden dinsdagavond brengt de harmonie St.Cecilia met de handboogschutterij uit Stampersgat een serenade in de tuin van de heer C. Dam, teneinde de kampioen, die lid is van het gezelschap Concordia Florebit, te huldigen.

(De tussen haakjes geplaatste opmerkingen zijn van ondergetekende).

Op 12 augustus stond er weer iets over hem in de Grondwet, nl. Onze Boogschutter.

Naar men ons mededeelt won A. van Merrienboer, de gevierde schutter jl. dinsdag op de baan der Batavieren bij A. van Sprundel (op Kuivezand) van de verenigde koningen het Koningskruis. Wederom een meldenswaardige overwinning.

A. van Merriënboer
0 8 october 1894
† 12 october 1947

Het hield niet op!

De Grondwet van 21 augustus vermeldde:

Oud Gastel: Handboogschieten.

Naar men ons vermeldt zal er op zondag 22 augustus een prijsverschieting plaatsvinden op de banen in het Cafe De Drie Snoeken van de heer C. Dam. De prachtige prijzen, die aan al de schutters van Oud Gastel en Stampersgat verschoten zullen worden, zijn uitgeloofd door de in Antwerpen zo kranige prijswinnaar A. van Merrienboer.

In de krant van 24 augustus stonden de uitslagen vermeld:

Zondagmiddag had in De Drie Snoeken bij de heer C. Dam de eerdergenoemde handboogverschieting plaats, die ter ere van de overwinnaar te Antwerpen werd gegeven. Niettegenstaande het slechte weer, waren er veel schutters opgekomen teneinde de heer A. van Merrienboer nogmaals te feliciteren.

Op de hoofddoelen werden de volgende prijzen behaald:

1. Broederlijke liefde, gevestigd bij Jos Aarsen op de Meir;
2. Buitenlust, gevestigd bij J. Rijsdijk;
3. Amicitia, gevestigd bij A. Theunissen;
4. De Heldenbroeders, gevestigd bij A. Roozen.

Persoonlijke prijzen:

1. S. van Hooydonk, Stampersgat;
2. M. Borghouts, Overesselijk;
3. W. Dam;
4. W. Slootmans.

I

Voorzitter B. van den Ende van Concordia Florebit hield een passende rede om allen aan te moedigen zich te blijven oefenen in het gebruik van den edele handboog.

Wie was deze Gastelse Olympisch kampioen eigenlijk?

Vele oudere Gastelaars zullen hem wellicht wel gekend hebben. Hij was de zoon van Simon van Merrienboer en Catharina Rijdsdijk, die woonden op de Meir in Oud Gastel. Adrianus van Merrienboer werd geboren op 8 oktober 1894 aldaar en huwde Wilhelmina Dam, dochter van de Herbergier van De Drie Snoeken aan de Dorpsstraat, een bekend Gastels cafe (de naam is in juli 1984 overgeschilderd).

Adrianus van Merrienboer heeft het cafe overgenomen en uitgebaat. Hij is jong gestorven, nl. op 12 oktober 1947, pas 53 jaar oud. Zijn vrouw overleefde hem geruime tijd en overleed op 8 maart 1969. Zij hadden vier kinderen.

De Heemkundekring houdt zich aanbevolen voor verdere gegevens omtrent de Gastelse Olympisch kampioen, zoals eventuele andere persberichten, fotomateriaal, oorkonden en de verdere lotgevallen van de toenmalige gouden medaille.

F. van Merrienboer, voorzitter
(telefoon 01651 - 2033).

ACTIVITEITEN HEEMKUNDEKRING HET LAND VAN GASTEL

De Heemkundekring stelt zich op de eerste plaats ten doel alles te onderzoeken en te verzamelen, wat met de geschiedenis van onze dorpen te maken heeft.

Wij zijn begonnen in 1981 en hebben nu een 70-tal leden. Ook organiseren wij lezingen en excursies, die te maken hebben met heemkundige onderwerpen.

Wij zijn gevestigd boven de Openbare Bibliotheek, Veerkensweg 11A te Oud Gastel. Daar komen wij regelmatig bij elkaar om te werken aan allerlei verzamelingen, o.a. van dorpsfoto's, bidprentjes, kranteknipsels en gebruiksvoorwerpen.

Van het gemeentebestuur en van particulieren ontvangen wij dingen in bruikleen. Daardoor hebben wij reeds veel gereedschap, dat te maken heeft met oude beroepen, van klompenmaker, zadelmaker, kuisper en timmerman. Daarnaast verzamelen wij boeken, waarin over het leven en de gebruiken van onze voorouders wordt geschreven, b.v. Oude Illustraties, schoolboeken, kerkboeken, notulenboeken van verenigingen enz.

Wij houden ons dan ook aanbevolen voor alles, waarmee U, lezers, ons een plezier zou kunnen doen!

Eventueel kunt U ook een schriftelijke bruikleenovereenkomst met ons maken.

Een laatste wens blijft een eigen oudheidkundige kamer of een klein Heemkundemuseum in Gastel tot stand te brengen.

Colofon.
Jaarboek 1984.

Uitgave van:	Heemkundekring Het land van Gastel.
Redactie:	De heer P.F.A. Akkermans De weleerwaarde Heer W. van Dam De heer F. van Merrienboer De heer P. Peeters De heer M.C.J. Zandbergen De heer C.J. van Zundert.
Druk:	Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant Roosendaal

© Uit deze uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de redactie.

